

De dochter van de zeemeermin

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van
Ambo|Anthos *uitgevers* via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Lydia Rood

De dochter van
de zeemeermin

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 3606 5

© 2017 Lydia Rood

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © The Lighthouse at Tholen, Zimmer Zee,
Holland (oil on board), Dommerson, William Raymond (1842-1928) /

© Russell-Cotes Art Gallery and Museum, Bournemouth, UK /

Bridgeman Images

Foto auteur © Ruud Pos

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Roosmarijn en Njal

There are plenty of wildernesses in Scottish history, through which [...] no certain paths have been laid down from actual survey, but which are only described by imperfect tradition, which fills up with wonders and with legends the periods in which no real events are recognized to have taken place...

– *The fair maid of Perth* van sir Walter Scott

Omtrent dienselfden tyd (1403) was er eene geweldigen Storm, waar door veele menschen met hunnen huysen in verscheidene Gewesten vergaan syn. In deezen Storm is, door den aandrang der Zee, een ongetemd Vrouwspersoon, uit verre streken gedreven, naar het breede der Zuiderzee tusschen de Stede Campen en Edam, die zwemmende door Purmerye is gekoomen in het Purmer-Meer. Deeze nu in het water zwemmende, slaapende, waakende, heeft ook uyt de diepte haare spys weeten te bekoomen: sy had geene kleederen aan: haar ligaam wierd echter bedekt door eene waterachtige stoffe, die haar aankleefde. Zy bleef aldaer verscheidene daagen zwemmen, omdat sy niet wist hoe sy weder terug zou keren; want kort nae den Storm was een nieuwe Dyk in de Purmer gelegd, ter plaatse daar sy binnen was gekomen. Kort daarop zagen eenige Edamsche Meisjes die door dat water met schuyten roeyden naar de naast aan-gelegen Weilanden, om te melcken, dit Vrouwspersoon in de Purmer-Meer zwemmen, waar over sy verbaasden.

De gewoonte maekte haer eyndelyck minder beschroomd, zoo dat sy met haer begonnen te spreecken, en zich onderling beraadslaagd hebben-de, trokken sy haer met geweld uyt het water, en dus is zy met een schuytje gebracht binnen Edam.

– een kroniek van Johannes a Leydis

De hertog van Rothesay

Grasmaand 1398

‘Wat ga je doen als ik dood ben?’ vroeg de prins. Hij trok een van zijn hosen uit en bekeek zijn kleine teen, waar een blaar op zat. Daarna keek hij niet zijn zusje aan, maar Muireall.

‘Ik?’ Muireall stopte met het vlechten van Mary’s haar.

‘Ja, jij, mijn parel, Glanzend-als-de-zee. Wat ga je doen als ik dood ben?’

‘Ben je dan ziek?’ vroeg Muireall. Om haar ongerustheid te verbergen keek ze door het smalle raam van de torenkamer naar buiten. De rommelige binnenplaatsen van kasteel Edinburgh vormden een groot deel van haar wereld, die kleur kreeg als de koning in Edinburgh hof hield en David hier verbleef. Aan de andere kant van de muur zag ze het dal en de bergen in het zuiden, met daarboven de wolkenlucht die altijd in beweging was. Net zo veranderlijk als David... Maar ziek? Of dood? Ze kon het zich niet voor-

stellen. De prins was als de zon: soms een tijdje weg, maar hij keerde steevast terug. Hij maakte een grapje. Een van zijn vele.

De prins schudde zijn hoofd. ‘Ziek niet, maar het kan toch? Misschien krijg ik een trap van een paard, zoals vader, maar dan tegen mijn hoofd.’

‘Daar mag je niet mee spotten,’ zei Mary.

‘Het is maar een voorbeeld, zusje. Er kan ook pest komen.’ Zachter ging hij door: ‘En wie zegt dat ik niet sneuvel nu ik ten strijde moet?’

Mary ging met een ruk rechtop zitten, waardoor Muireall per ongeluk aan haar haar trok.

‘Ten strijde? Hoezo?’

‘Afrekenen met onze opstandige neef in het westen.’

‘Dat hoeft jij toch niet te doen?’ Mary klonk verontwaardigd. ‘Ik dacht dat oom Robert zelf met die woestelingen van de eilanden af zou rekenen. Jij mag niet gaan, hoor!’

Muireall liet haar handen rusten terwijl ze naar Davids gezicht keek. Zeggen dat iets niet mocht, werkte meestal averechts. Maar hij reageerde niet zo wrevelig als ze verwachtte. Misschien had hij zelf ook geen zin in die veldtocht.

‘Overal worden troepen opgetrommeld. En ik heb al een nieuwe wapenrusting laten maken.’ David haalde zijn schouders op. ‘Ik kan nu niet meer terug. Trouwens, vaders raad stuurt mij erop af. Ik kan het toch niet de eerste keer dat ze een beroep op me doen laten afweten?’ Hij trok een velletje van de blaar. ‘Mijn tenen zitten klem in die nieuwe tootschoenen, maar ik moet ze straks wel weer aan, helaas.’

‘Verander niet van onderwerp,’ zei Muireall. ‘Moet je echt zelf die veldtocht leiden?’

David knikte. Hij dempte zijn stem weer, want ze waren niet alleen in de torenkamer. ‘Het is een strafexpeditie in

naam van de koning en als ik niet zelf zou gaan, zou ik voor eeuwig te boek staan als lafaard. Weet je, ze geven me heus niet zomaar de titel van hertog. Ik moet er wel wat voor doen.'

'En oom Robert dan?' vroeg zijn zusje. 'Die wordt toch ook hertog? Laat hém die vechtersbazen maar aanpakken!'

'Sst!' zei David. 'Niemand weet het nog. We worden de eerste hertogen van Schotland en het moet een verrassing zijn.'

'Voor wie?'

Mary leek soms een beetje onnozel, vond Muireall. De koning kon niet zomaar zijn zoon naar voren schuiven zonder zijn broer gelijkelijk te eren; dat gaf heibel aan het hof en in het rijk. Dus zou die titel voor de broer van de koning waarschijnlijk vooral bedoeld zijn om hem zoet te houden. Robert de Derde spaarde graag de kool en de geit, en dan liefst ook nog de wolf. Andere edelen zouden er wellicht aanstoot aan nemen dat twee leden van de koninklijke familie boven hen werden gesteld – velen hadden zelf koninklijk bloed. De koning en zijn broer konden niet het risico nemen dat ze achter zijn rug zouden gaan konkelen. Daarom bewaarden ze de mededeling voor het parlement, als ze alle graven van het rijk bij elkaar en in het zicht hadden. Snapte Mary dat niet? Misschien kwam het doordat de prinses sinds haar huwelijk niet meer zo vaak op kasteel Edinburgh verbleef.

'Maar daar hadden we het niet over, zusje.' David trok zijn hoos weer aan. 'Ik vroeg of mijn liefje, Glanzend-als-de-zee, zou huilen als ik doodging.'

'Ik ben je liefje niet en ik huil nooit,' zei Muireall. 'Bovendien ben je getrouwd.'

David lachte. 'Niet meer, heb je het niet gehoord? Beth en ik zijn uit elkaar. Al máánden.'

‘Weet ik heus wel,’ zei Muireall, maar dat was niet helemaal waar. Ze had gedacht dat het een loze roddel was. ‘Waarom eigenlijk? Ik dacht dat je haar aardig vond.’ Ze hoopte dat hij het zou ontkennen, maar zijn zusje was hem voor.

‘Schuld van de paus,’ zei Mary. ‘De Heilige Vader kwam maar niet af met die dispensatie. Dus daarom heeft Beth het nakijken. En nou wil David trouwen met die suffkop van een Marjorie.’ Ze stompte hem tegen zijn arm.

‘Willen? Ik moet.’ David maakte een geluid of hij stikte. ‘Vaders raad heeft me bij de strot.’

‘Dus je houdt niet van haar?’ vroeg Muireall. Ze hield met moeite haar stem vlak. Eigenlijk ging de vraag te ver, zelfs al was ze de dochter van de heraut van de koning. Maar ze waren al levenslang speelkameraden; David en zij zeiden elkaar nu eenmaal de waarheid. Hij was vijf jaar ouder dan zij, een man, sinds kort geridderd. Hij was de kroonprins en beoogd legeraanvoerder, en over enkele dagen zou hij ook nog hertog van Rothersey worden. Maar hij was toch vooral háár David. De grote broer van haar beste vriendin. De jongen die haar op haar zesde op een geitenvel had gezet en met haar vanaf het kasteel over de besneeuwde berghelling naar het moeras in de diepte was gesleed. Het ijs dat het Nor Loch bedekte was dun en ze waren er meteen doorheen gezakt. Altijd als hij haar eraan herinnerde, moest hij lachen.

‘Van Marjorie houden? Waarom zou ik? Ik houd alleen van jou, dat weet je toch.’ Hij stak het puntje van zijn tong naar haar uit.

Muireall zette haar knokkels op Mary’s schedel en begon weer te vlechten. Hij zei maar wat.

‘Moet dat zo strak?’ Mary greep naar haar hoofd.

‘Strak is mooi,’ zei Muireall. ‘Ik zou me doodschamen

als er allemaal losse pieken uit je haar staken.’

David stond op. ‘Niet doorkletsen, hè, van die titels. Vader maakt het pas bekend in Scone, bij de vergadering van het parlement. Er hoeft maar één hofdame van te weten... En daar kom ik achter, hoor.’

‘Zeker,’ zei Mary. ‘Jij als eerste, broerlief. Tussen de lakens.’

David lachte. ‘Als je het maar weet.’

Muireall zei niets en ging door met vlechten.

‘Au!’ De prinses greep naar haar hoofd. ‘Je wou toch mijn hofdame worden? Gaat niet door, hoor, als je zo trekt.’

‘Het gaat zéker niet door als ik je met piekhaar aflever.’

‘Nou meisjes, kibbel maar lekker door,’ zei David. ‘Ik moet me aankleden en mijn spullen laten pakken; na de mis gaan we meteen op weg naar Scone.’

‘Wat vindt vader er eigenlijk van?’ Mary richtte de bolle spiegel zó dat ze haar broer kon zien. ‘Dat je met Marjorie Douglas gaat trouwen?’

David grinnikte. ‘Dat is te zeggen...’ Hij streek met twee vingers over zijn neus en deed de stem van de koning na. ‘Het is misschien wel goed aan de ene kant. Of misschien tenminste een beetje beter dan dat andere. Waar eigenlijk... goedbeschouwd... ook wel wat voor te zeggen is, of niet?’

Muireall grinnikte. De kreupele koning stond bekend om zijn weifelmoedigheid.

‘Dan was het zeker weer een idee van oom Robert,’ zei Mary. ‘Ik vertrouw hem voor geen cent, onze aanstaande hertog van Albany. Heb je de *houppelande** gezien die hij heeft laten maken voor de gelegenheid? Zwart fluweel, be-

* Zie de verklarende woordenlijst achterin.

stikt met pareltjes. Vader zal er armetierig uitzien naast hem. En dat doet oom Robert erom.'

David, die al op de wenteltrap stond, draaide zich om.

'Je kan toch geen hekel aan iemand hebben omdat hij op zijn uiterlijk let? De broer van de koning kan er niet uitzien als een marskramer.'

'Ik heb geen hekel aan oom Robert, hij is hoffelijk genoeg, misschien wat afgemeten. Hoe dan ook: ik vertrouw hem niet – hij vergeet dat hij maar de bróér van de koning is. En jij zou ook op je hoede moeten zijn. Als je tenminste nog aan iets anders kon denken dan aan je volgende liefde. Au!'

Davids voeten slifferden op de trap. Toen hij buiten gehoor was, zei Mary tegen Muireall: 'Ik weet wel waarom hij zo achter de juffers aan zit.'

'Waarom dan?' Muireall probeerde onaangedaan te klinken.

'Als je ophoudt aan mijn haar te trekken.'

'Ik heb je haarnet al klaar. Zeg dan.'

'Het is Davids manier om moeder dwars te zitten. Moeder stoekt vader op en die geeft David almaar meer verantwoordelijkheid, almaar meer titels. Dat moeder zoveel van hem verwacht, daar kan David niet tegen. Hij is bang dat hij door de mand valt. Daarom danst en zoent hij liever.'

'Hmm,' zei Muireall.

'En vader kan niet tegen moeder op. Hij is een lieverd, maar je hebt ongeveer evenveel aan hem als aan een zak hooi.'

Muireall keek even naar de hoek van het vertrek, waar de min zat met Mary's zoontje. Ze kon geen antwoord geven. Muireall hield van Mary; als de prinses op Edinburgh was sliepen ze samen in een bed. Ze was het weliswaar met haar vriendin eens over de koning, maar Mary hardop gelijk ge-

ven zou gevaarlijk kunnen blijken. Haar vader had haar ingeprent dat je aan het Schotse hof beter niemand kon vertrouwen.

‘Vandaag je vriend, morgen je vijand,’ zei de heraut vaak.

In de buurt van de koning waren vriendschappen net zo vluchtig als bondgenootschappen, en die waren veranderlijk als het weer. Dat zag je maar weer aan dat nieuwe huwelijk van David. Deze keer was de beoogde schoonvader, de machtige Zwarte Douglas, die ze ook wel Archibald de Grimmige noemden.

‘En ik snap niet waarom we nou weer zo nodig die doedezak binnen de familie moeten halen.’

‘Marjorie Douglas?’ Muireall grinnikte.

‘Ja. Ziet ze er niet uit als die oude leren doedezak van Odar Baird? We zijn toch al door het huwelijk aan de Douglassen verbonden! Eerst moest mijn zus eraan geloven, ik denk altijd dat vader op die manier koning is geworden: door Margaret weg te geven. Ik weet nog hoe ze moest huilen...’

Muireall knikte. Dat wist zij ook nog; ze was pas zeven geweest, onbekommerd verliefd op haar prins, maar Margarets tranen hadden voorgoed haar kijk op het huwelijk veranderd. Toch leek de oudste prinses nu gelukkig genoeg. Ze had een erfgenaam en een grappig dochttertje voortgebracht, en zelfs al een tweede zootje.

‘Margaret is doodsbang voor haar schoonvader. Waarom moet David nu ook nog opgeofferd worden?’

‘Als een wolf te dichtbij komt, moet je hem een kluiw toewerpen.’ Muireall sprak zacht, met het oog op de min, en ze vermeed de naam van de Zwarte Douglas te noemen.

‘Ja, Margaret was zo’n vette kluiw, maar nu komt hij terug om meer. Arme David.’

David had zelf niets in te brengen, en zin had hij er ook niet in. Het gezicht dat hij trok toen hij over Marjorie sprak, zei genoeg. Muireall glimlachte in zichzelf. Ze begon de ingewikkeld gevormde kap op Mary's hoofd vast te spelden.

‘Wat valt er te lachen?’ vroeg Mary, die in de spiegel iets had opgevangen.

‘Ik...’ Muireall slikte de rest in en hernam: ‘David laat zich niet vangen, denk ik.’

‘Veel te wispelturig.’ Mary knikte. ‘Maar hij zal wel moeten; oom Roberts wil is wet.’

‘Helaas.’ Het ontglipte Muireall.

‘Wat bedoel je?’ Mary draaide haar hoofd abrupt om, zodat de spelden losschoten en de kap uit elkaar zakte. ‘Zeg! Met wie ga jij eigenlijk trouwen? Je bent al vijftien!’

Muireall haalde haar schouders op. Het was een ingewikkeld verhaal, waarin haar vader een hoofdrol speelde. Ze zuchtte onhoorbaar terwijl ze opnieuw aan het bouwsel op Mary's hoofd begon.

‘Ik heb geen haast,’ zei ze.

‘Je hoopte toch niet dat je David zou krijgen?’

‘Natuurlijk niet!’ Dat was een onzinnige wens. Muireall was van goede komaf: haar grootvader was een clanhoofd geweest en zijn zeggenschap had een uitgestrekt gebied bestreken, maar dat was nog iets anders dan koninklijk bloed. Wie haar moeder was, wist ze niet eens. Haar vader hield vol dat zijn vrouw een selkie was, die op een dag haar zeehonden huid had teruggevonden en in zee was verdwenen. En ook al geloofde Muireall dat niet helemaal, ze wist ook wel dat ze geen kans maakte bij de kroonprins. Haar vader bekleedde weliswaar een hoge functie, maar zijn broers hadden in onderlinge twisten hun gebied versnipperd en er viel voor de koning dus niets te winnen bij een verbintenis.

‘Ha!’ Mary keek om.

‘Zit stil!’

‘Doe niet alsof, ik ken je! Je droomt er wél over! Zou je niet graag met David trouwen?’

Muireall zweeg. Eerlijk zijn was zinloos, en liegen wilde ze ook niet. Maar Mary drong aan, en ten slotte knikte ze.

‘Zie je wel.’

Muireall gaf zich over; Mary had tenslotte ook geen geheimen voor háár. Zachtjes, opdat de min het niet hoorde, zei ze: ‘Ik heb er zelfs voor gebeden. Onze-Lieve-Heer heeft niet geluisterd.’

Mary schudde haar hoofd. ‘Maar je moet ook bidden voor de goede dingen! Kijk naar mij...’ Ze streek over haar buik, die nog bol leek onder de rijke plooien van haar gewaad, en knipte met haar vingers. De min stond op, boog en keek haar meesteres vragend aan.

‘Breng hem eens bij me.’

Het was een mooi kind, de kleine William, en hij zag er zelfs gezond uit; misschien zou hij zijn kindertijd wel overleven. Hij was een Rode Douglas, bestemd om graaf van Angus te worden. Maar Muireall vond er verder niet veel aan. Hij had de helft van de tijd zijn ogen dicht, hij sliep of hij smakte, en bewegen deed hij niet omdat hij stevig ingebakerd was.

‘Wil je hem niet even vasthouden?’

Natuurlijk stak Muireall haar armen uit; ze wilde haar vriendin niet kwetsen.

‘Treur maar niet. Het maakt niet uit met wie je trouwt,’ zei Mary. ‘George is best een goede echtgenoot. Een beetje, eh... onstuimig, maar ik had net zo goed met iemand anders getrouwd kunnen zijn. Waar het om gaat is dit.’ Ze wees naar haar zoontje in Muirealls armen. ‘Een kind... Ik kan het je niet uitleggen.’

Laat dan maar, dacht Muireall. Knorrig gaf ze het kind terug aan zijn moeder. Mary snoof aan zijn hoofdje. Idioot. ‘Ik hoef geen kinderen.’

Mary keek haar aan en barstte in lachen uit. ‘Rare!’

‘En ik hoef ook geen man. Je broer David? Met zijn tere voetjes? De vellen hangen erbij!’

Nu schaterde Mary het uit, en Muireall schoot vanzelf ook in de lach.

‘En dan heb je nog niet eens gezien wat er onder zijn tuniek hangt!’

Ook al was ze geschokt, Muireall hing slap van het lachen tegen Mary’s rug aan. Haar knieën hielden haar niet meer. Mary probeerde iets te zeggen, iets over vellen, maar ze kreeg het niet voor elkaar omdat ze hikte van het lachen. De min kwam aanlopen, nam haastig het kind van de prinses over, en toen ze terugliep naar de wieg zag Muireall dat ook zij zich niet goed kon houden. Ze liep stijfjes, in de hoop het schokken van haar schouders te verbergen. Dat alleen al maakte Muireall weer aan het lachen. Het kwam in golven, zoals wanneer je overgaf, en het was evenmin tegen te houden. Opeens ging Mary rechtop zitten zodat Muireall bijna omviel. Via de spiegel keek Mary haar recht in de ogen. De tranen liepen nog over haar wangen toen ze zei: ‘Weet je? Beter dan dit wordt het niet.’

‘Wat?’ Opeens hoefde Muireall niet meer te lachen.

Mary maakte een gebaar dat hen tweeën, de zuigeling in zijn hoek, de tapijten aan de wanden van het vrouwenvertrek, het magere vuur in de haard, het ene raam dat vensterglas had, de hoge wolkenlucht en misschien wel de broze vrede in het Schotse rijk omvatte. ‘Dit is het.’

‘Dit is wat?’

‘Beter dan dit wordt het niet. Nooit meer.’

Op de trap hoorden ze de splende tred van de koningin.

De meisjes veegden de tranen uit hun ogen.

‘We kunnen beter opschieten,’ zei Muireall met haar gewone stem.

Later die maand kwam iemand haar achterop toen ze met een mand aan haar arm via een steil paadje de bergkam afdaalde. Ze herkende de tred van David, en zelfs de lichte onzekerheid van zijn linkervoet, waar kennelijk nog steeds die blaar zat. Zonder om te kijken wachtte ze tot hij haar had ingehaald. Hij greep haar bij de schouder.

‘Wat ga je doen?’

Hij droeg hosen en een lang wambuis, als een gewone wapenknecht.

‘Wat zie je er gek uit.’

‘Ik had even genoeg van die staatsieklere. Maar wat ga je nou doen?’

Ze tilde de mand op. ‘Wortels zoeken.’

‘Ik ga mee.’

‘Als je dat leuk vindt. Er is niets aan hoor, het is zompig daarbeneden en je krijgt vuil onder je nagels. En als je niet uitkijkt, word je lek gestoken door de knutjes.’

‘Er zijn nog geen knutjes.’

Het viel haar mee dat hij dat wist. Het was natuurlijk nog ontzettend fris, en hoewel de zon af en toe door de wisselende bewolking kwam, was de zomer nog ver. Het Nor Loch was in de winter een meer en in de zomer een moeras; nu was het bezig op te drogen en het zou niet lang meer duren voor er wolken muggen boven zouden hangen.

Hij wachtte, wilde dat ze zou vragen hoe de plechtigheid geweest was. Ze vroeg het niet; hij zou het toch wel vertellen.

Ze kwamen onder aan de bergkam op het ruiterspad dat langs het moeras naar een klein riviertje leidde. Hier kon-

den ze naast elkaar lopen. Er groeiden distels langs de kant van de weg; Muireall was van plan geweest de wortels ervan op te graven, maar ze liep er zwijsend aan voorbij om de wandeling te rekken. David bleef zwijsen, te trots om uit zichzelf te vertellen. Ze werd ineens bang dat hij om zou keren.

‘Was het heel erg?’

David lachte. ‘Jij bent de enige die snapt wat een bezoeking het voor me was, dat gedoe in de abdij van Scone. Het duurde en duurde maar. We zaten met zijn allen opgepakt in een veel te kleine refter, dagen achter elkaar. En warm, en stinken! De bisschop heeft volgens mij vorig jaar voor het laatst een bad genomen, en hij kneep me bijna fijn toen hij me gelukwenste. Ik dacht dat ik zou stikken. En de kersverse hertog van Albany –’

‘Je oom Robert?’

‘Ja, die zag zijn kans schoon om iedereen uit te horen, je weet hoe hij altijd alles van alles wil weten. En maar loeren uit zijn ooghoeken... Hij voelde mij ook aan de tand, er kwam geen eind aan. Daarna kwam Jan en alleman me feliciteren, tot de achterste achterneef, en je kunt geen kant op in die kleren. Ik heb pijn in mijn kaken van het glimlachen, en ik moest nog op mijn woorden passen ook, want als je iets aardigs zegt over de graaf van March is het tegen het zere been van graaf Douglas, en andersom...’

‘Je ex-schoonvader en je aanstaande schoonvader.’

‘Ja, wrijf het er maar in. Eerst word ik gekoppeld aan dat kind van Dunbar, en daarna aan een koe die te lang droog heeft gestaan. Allemaal voor de lieve vrede in het koninkrijk! Je mag echt van geluk spreken dat je onbekend en onbeduidend bent en niet een man op je dak krijgt die je niet wilt.’

‘Maar als ik niet zo onbekend en onbeduidend was ge-